

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA PSIXOLOGIYA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINING MAS'ULIYAT KO'NIKMALARINI TAKOMILLASHTIRISH

Gulamov Jasur Baxodirovich
*O'zDJTU Pedagogika va psixologiya
kafedrasi o'qituvchisi*
e-mail: mr.jasur.gulamov@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida psixologiya ta'lim yo'nalishi talabalarining mas'uliyat ko'nikmalarini takomillashtirish yoritilgan. Psixologik tadqiqotlar uchun saytlar, Psixologiya yo'nalishi bo'yicha kurs ishi, bitiruv malakaviy ish yoki tezislarni bajarish, ilmiy-tadqiqot ishlari to'g'risidagi hisobot yoki ilmiy adabiyotlardan foydalanishi, vebinar texnologiyalar, Virtualroom sayti tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: mas'uliyat ko'nikmalari, vebinar texnologiyalar, o'quv faoliyati, ilmiy tadqiqot faoliyati, mehnat faoliyati, madaniy faoliyat, Virtualroom sayti

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАВЫКОВ ОТВЕТСТВЕННОСТИ СТУДЕНТОВ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ В ЦИФРОВОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ

Аннотация. В данной статье рассматривается совершенствование навыков ответственности студентов психологического направления в условиях цифровой образовательной среды. Проведен анализ использования веб-ресурсов для психологических исследований, выполнения курсовых работ, выпускных квалификационных работ или тезисов по психологии, написания отчетов по научно-исследовательским работам и использования научной литературы. Рассмотрены технологии вебинаров и сайт **Virtualroom**.

Ключевые слова: навыки ответственности, технологии вебинаров, учебная деятельность, научно-исследовательская деятельность, трудовая деятельность, культурная деятельность, сайт **Virtualroom**.

IMPROVING RESPONSIBILITY SKILLS OF PSYCHOLOGY STUDENTS IN A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Abstract. This article explores the enhancement of responsibility skills among psychology students in a digital educational environment. It analyzes the use of online resources for psychological research, coursework, theses, and final qualification papers, as well as the

preparation of research reports and the utilization of scientific literature. The study also examines webinar technologies and the **Virtualroom** platform.

Keywords: responsibility skills, webinar technologies, learning activities, research activities, professional activities, cultural activities, **Virtualroom** platform.

Kirish. Psixolog uchun universitetda o‘qish noan’anaviy jarayondir, garchi u ma’lum qoidalar, standartlar va an’analarga mos keladi. Malakali psixologlarni tayyorlash nafaqat ma’ruzalar va seminarlarda qatnashishdan iborat. Ko‘rib chiqilayotgan soha mutaxassislarini tarbiyalashi birlashtirilgan yondashuvdan foydalanishni o‘z ichiga oladi: sinf va nazariy ishlar, seminarlar, biznes o‘yinlari va holatlar, yozma ishlarni bajarish (eng oddiy kurs va laboratoriya ishlaridan tortib ilmiy-tadqiqot loyihalari, tezislargacha). Psixolog sifatida o‘qitish turli xil rejalardagi katta hajmdagi adabiyotlarni sinchkovlik bilan o‘rganish bilan birga keladi. Bundan tashqari, har bir tur yangi tashkil etilgan mutaxassisning shakllanishida muhim rol o‘ynaydi [2].

Tadqiqot usullari. Quyida biz psixologik tadqiqotlar uchun mos bo‘lgan asosiy manbalarning eng keng tarqalgan turlari tavsiya etamiz (1-jadvalga qarang):

1-jadval.

Psixologik tadqiqotlar uchun saytlar

Sayt nomlari	Sayt silkalari	Sayt mazmuni
Библиотека по психологии	http://psychologylib.ru/about/index.shtml	Uning tarkibida o‘quv materiallari, entsiklopediyalar, umumiy rivojlanish uchun faktlar, maqolalar va ekspert sharhlarini topish mumkin
Психологос	https://psychologos.ru/	Ushbu Portal o‘quv loyihasi-entsiklopediya bo‘lib, unda psixologik atamalar va nazariyalarga tushuntirish, shuningdek, qoidalarining samaradorligi yoki ta’sirini ko‘rsatadigan amaliy psixologik tadqiqotlar haqidagi videofilmlarni topish mumkin. Shuningdek, ushbu baza doirasida siz zamonaviy tushunchalar va qoidalarni, mavjud mutaxassislar va olimlarning fikrlarini, qonunlar va me’yorlardan foydalanish, muammolarni hal qilish bo’yicha amaliy tavsiyalarni va boshqalarni o‘rganishingiz mumkin
Мир психологии	http://www.persev.ru/	Ushbu sayt boshlang’ich psixolog uchun ombordir. Bu erda Psixofak talabalari professional atamalarining ma’nosini osongina va tezda topishlari mumkin (psixologik lug‘at ishlaydi), shuningdek

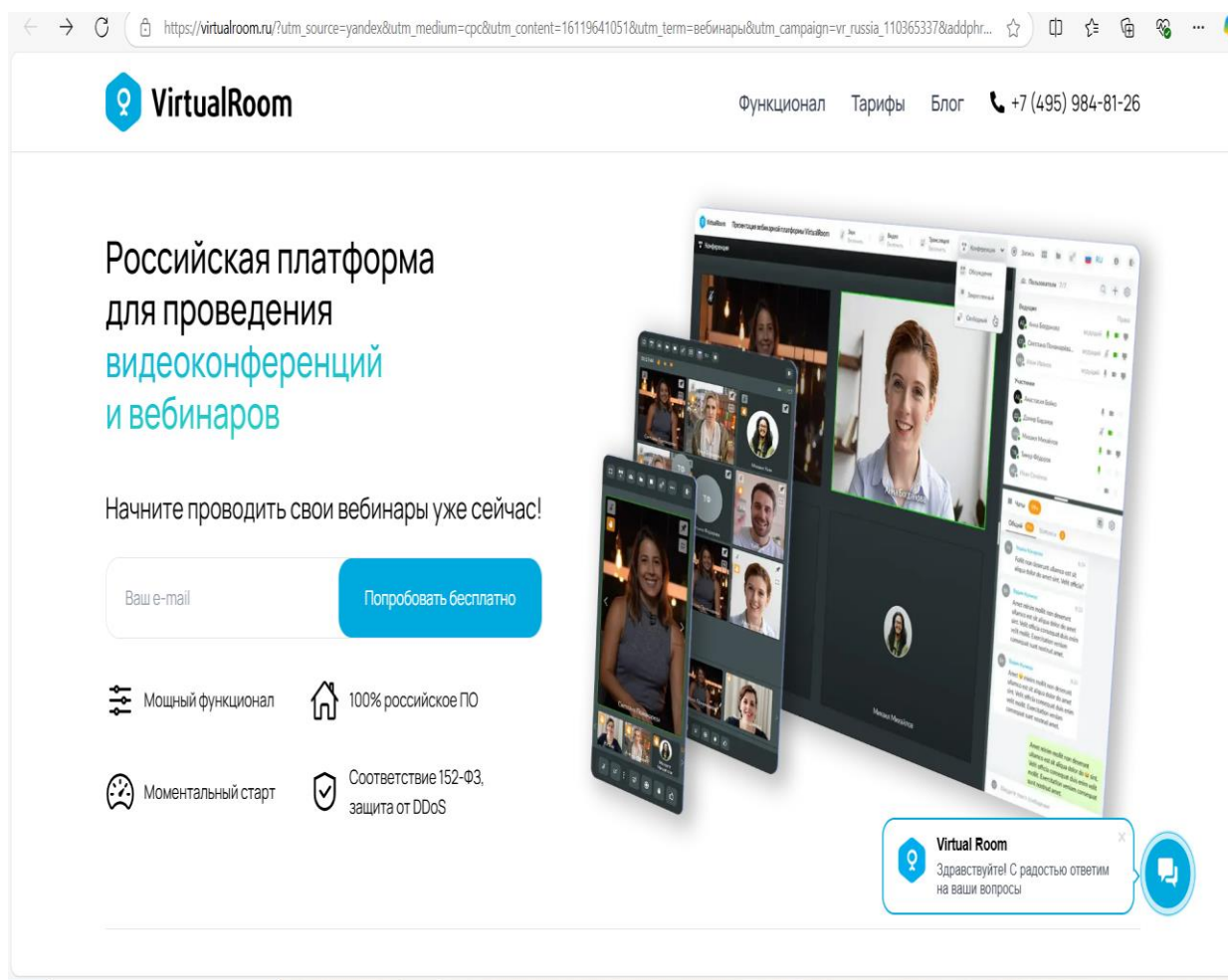
		talabalar va ilmiy-tadqiqot ishlari uchun adabiyotlarni tanlashlari mumkin. Saytda amaliyotchi ekspertlar va nazariyotchilarning dolzarb ilmiy ishlari, psixologiya bo'yicha amaldagi OAK nashrlari ro'yxati, psixologiya bo'yicha sayt ichidagi kutubxonalar (arxiv va dolzarb asarlar, adabiyotlar bilan) va boshqalar keltirilgan
Электронная библиотека «все Учебники», раздела – психология	https://vse-uchebniki.ru/uchebnik-po-psixologii/	Bu yerda talabalar o'zlari tushunadigan mutaxassislik doirasida o'zlari uchun umumiy o'quv va ilmiy adabiyotlarni tanlashlari, shuningdek, tadqiqotlar va loyihalarni tayyorlashda, o'z-o'zini rivojlantirish va kasbiy bo'limda o'zini takomillashtirishda qo'shimcha ma'lumot bazasini topishlari mumkin
Электронная библиотека учебников	https://studentam.net/content/category/1/15/24/	Ushbu platformada psixologiya bo'limlari bo'yicha o'quv qo'llanmalari, ma'ruzalar, ilmiy ma'ruzalar mavjud
Обучалка.орг, все книги по психологии	https://obuchalka.org/vse-knigi-po-psihologii/	Sayt foydalanuvchilarning e'tiborini psixologiya bo'limlari va mavzular bo'yicha ilmiy ma'lumotnomalar, ilmiy-tadqiqot materiallari bilan ta'minlaydi. Ushbu materiallar o'quv jarayonida uy vazifasini bajarishda, bo'lajak testlar va imtihonlarga tayyorgarlik ko'rishda, psixologiya bo'yicha asosiy tadqiqotlar o'tkazishda va ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda, o'z-o'zini rivojlantirish uchun ishlatilishi mumkin
ЛитРес	https://www.litres.ru/genre/uchebnaya-nauchnaya-psihologiya-205254/	Platforma psixologiyaning har xil turlari va turlari bo'yicha dolzarb va arxiv o'quv, ilmiy va uslubiy asarlarni tanlashni taklif etadi. Birlamchi manbalarga kirish cheklangan yoki ma'lum shartlar asosida bo'lishi mumkin
Внутривузовская библиотека	Ta'lim muassasasining rasmiy veb-sayti va uning bo'linmalari (kutubxonalari)	Har bir universitetda barcha o'quv yo'nalishlariga ta'sir ko'rsatadigan o'z kutubxona fondi mavjud. U talabaning shaxsiy hisobi orqali shaxsan va masofadan turib foydalanish mumkin
Национальная психологическая энциклопедия	https://vocabulary.ru/	Talabalar nuances va qoidalarining eng murakkab atamalarini sodda va tushunarli tarzda tushuntirishga qodir bo'lgan

(HЭC)		maxsus lug'atlar va entsiklopediyalar bilan ishlashlari mumkin. Ushbu manbada bir necha yuzdan ortiq lug'atlar, psixologiya lug'atlari, mahalliy va xorijiy kelib chiqishi psixologiyasi bo'yicha ma'lumotnomalar va entsiklopediyalar mavjud
-------	--	---

Tadqiqot natijalari. Psixologiya yo`nalishi bo'yicha kurs ishi, bitiruv malakaviy ish yoki tezislarni bajarish, ilmiy-tadqiqot ishlari to'g'risidagi hisobot yoki ilmiy adabiyotlardan foydalanmasdan to'liq bo'lmaydi, bu amaliyotda qo'llaniladigan zamonaviy tendentsiyalar va so'nggi ishlanmalarni, metodikaning samaradorligini va boshqalarni ta'kidlaydi. aynan mana shu turdagi asosiy manbalar pedagogik tadqiqotning asosini tashkil etadi va yuqori natijalarga erishishga imkon beradi: pedagogik muhitdagi tegishli hodisalar va jarayonlarni tushunish, talabalarning ta'siri va motivatsiyasi usullari, mavzuning xususiyatlarini tushuntirish, ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayoniga yangilik kiritish, ta'lim dasturlarini takomillashtirish va boshqalar. Bunda Библиотека начинающего педагога, Биография.ру, Век образования, Научная педагогическая электронная библиотека, Педагогика, Педагогика для всех, Педагогическая периодика, Терминологический словарь по педагогике, InLibrary, Science Web, Sci-Hub, researchrabbitapp, mybib.com, Litmaps, Unilibrary, Slib.uz, Crossref – DOI, Karl Malamud, SCImago reytingi, OpenCitations, psixologik kutubxona (<http://bookap.info>), flogiston (<http://flogiston.ru/library>), akademik psixologiya-amaliyot (<http://www.portal-psychology.ru/>), PsyJournals.ru-psixologik nashrlar portali (<https://psyjournals.ru>), psychology.ru: rus tilida psixologiya (<http://www.psychology.ru>), PSYLIB “O'z-o'zini bilish va o'z-o'zini rivojlantirish” psixologik kutubxonasi (<http://psylib.org.ua>), milliy psixologik entsiklopediya (<https://vocabulary.ru/>), milliy psixologik jurnal (npsyj.ru), psixologiya masalalari (<http://www.voppsy.ru>), psixologik tadqiqotlar (<http://psystudy.com>) kabi axborot tizimlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

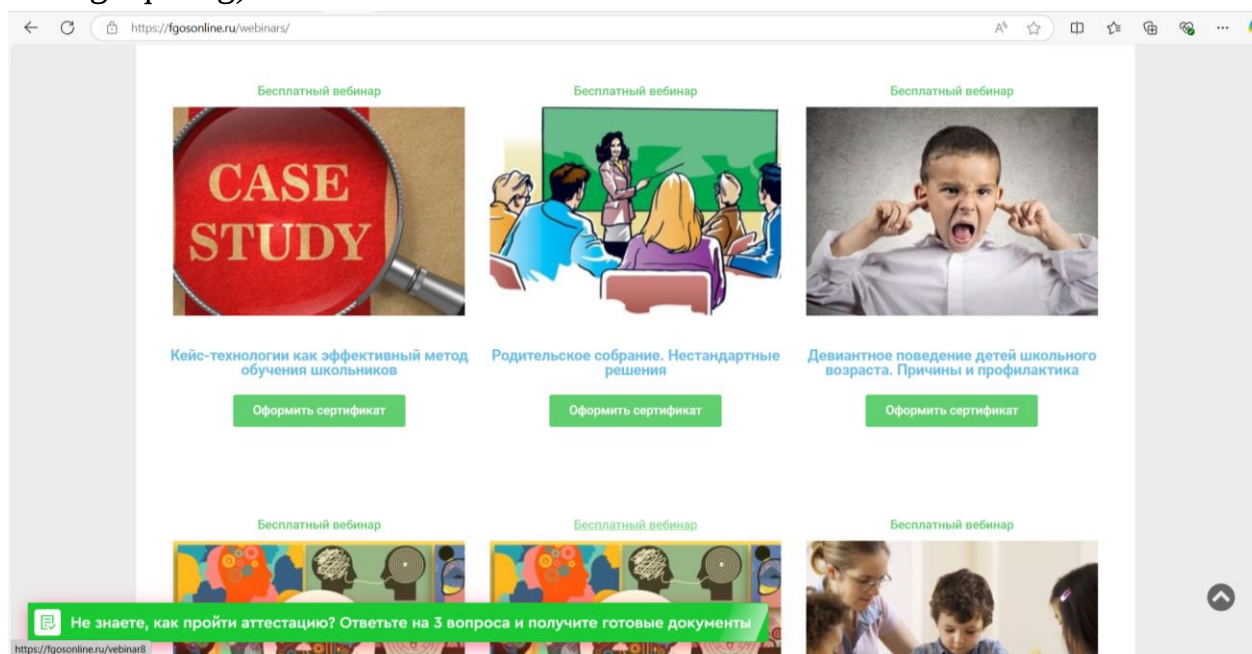
Raqamli transformatsiya davrida ish va o'quv jarayonining yarmi masofadan turib ishlaydi. Onlayn uchrashuvlar va veb-seminarlar, seminarlar, onlayn kurslar, muxlislar uchrashuvlari va boshqalarni o'rganishning ko'plab yangi shakllari yuqori talabga ega. Shunday qilib, ushbu virtual faoliyatni yanada sifatli va samaraliroq qilish uchun veb-seminar platformalaridan foydalanishda yuqori o'sish kuzatilmoqda [1].

Virtualroom saytida Vebinarlar uchun platformaning funksional imkoniyatlari sifatida dunyoning istalgan nuqtasidan mijozlar, hamkasblar yoki talabalar bilan onlayn uchrashuvlar o'tkazish imkonini beradi [3] (1-rasmga qarang):

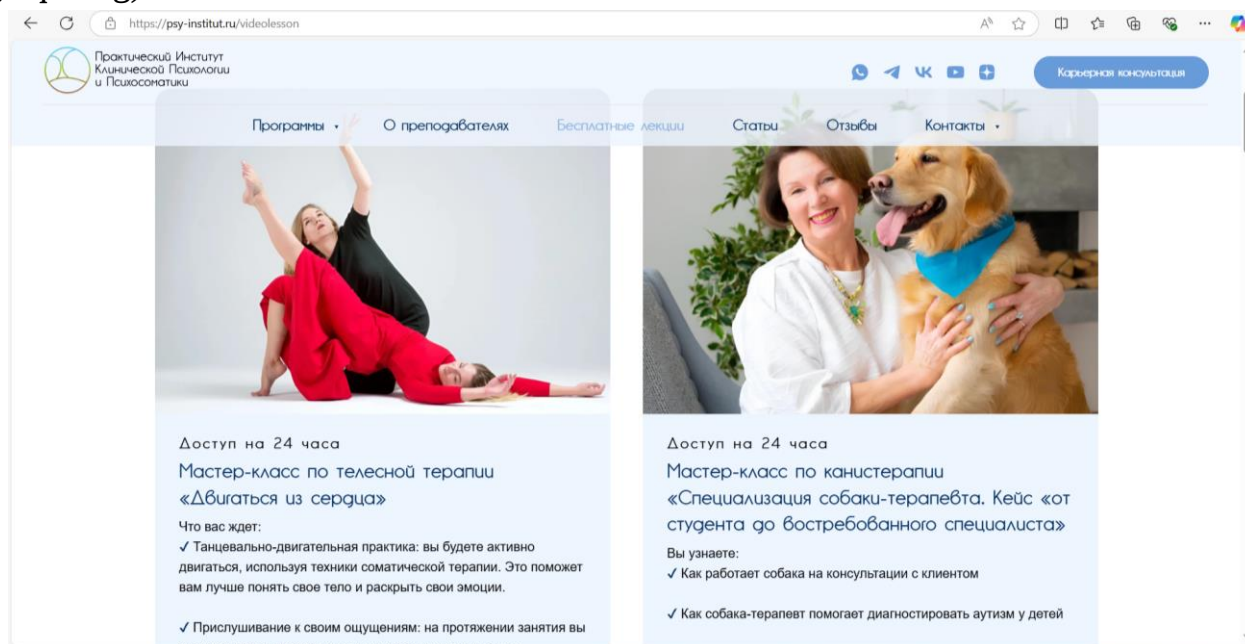
1-rasm. Virtualroom sayti

FGOS saytida o‘qituvchi-pedagoglar uchun bepul webinar darslari joulashtirilgan. Ishtirokchilar belgilangan namunadagi-vebinarlarda ishtirok etib, sertifikatini olish imkoniga ega (2-rasmga qarang):

2-rasm. FGOS saytida o‘qituvchi-pedagoglar uchun bepul vebinar darslari

Klinik psixologiya va psixosomatika amaliy instituti (Бесплатные онлайн-лекции и вебинары по психологии)da psixologiya yo‘nalishda bepul vebinarlar tashkil etilgan (3-rasmga qarang):

3-rasm. Klinik psixologiya va psixosomatika amaliy instituti sayti

Shuningdek, Вебинары и онлайн-тренинги — Psy8 sayti orqali bepul va pulli vebinarlarda ishtirok etish mumkin. Ta'lim o'zaro ta'sir orqali amalga oshiriladi. Bunga AhaSlides portal (Ta'lim - AhaSlides Blog) yordam beradi. Talabalarga fanlar bo'yicha interaktiv so'rovlar, so'z bulutlari, aqliy hujumlar va viktorinalar orqali faol o'rgatish orqali erishiladi:

Talabalar uchun 14 ta interfaol taqdimot g'oyalari (Onlayn va oflayn yechimlar).

Top 8 bepul kontseptual xarita generatorlari sharhi 2024.

Miya kuchingizni oshiring: Talabalar uchun 15+ ajoyib aql xaritasi.

Ijodkorlikni oshirish uchun Mind Map Creator dasturidan qanday foydalanish kerak?

70-yilda yozish uchun 2024+ ilhomlantiruvchi mavzu.

U yerda o'qituvchilar uchun 30 ta eng yaxshi motivatsion iqtiboslar.

O'z-o'zini boshqarish | Yangi boshlanuvchilar uchun keng qamrovli qo'llanma

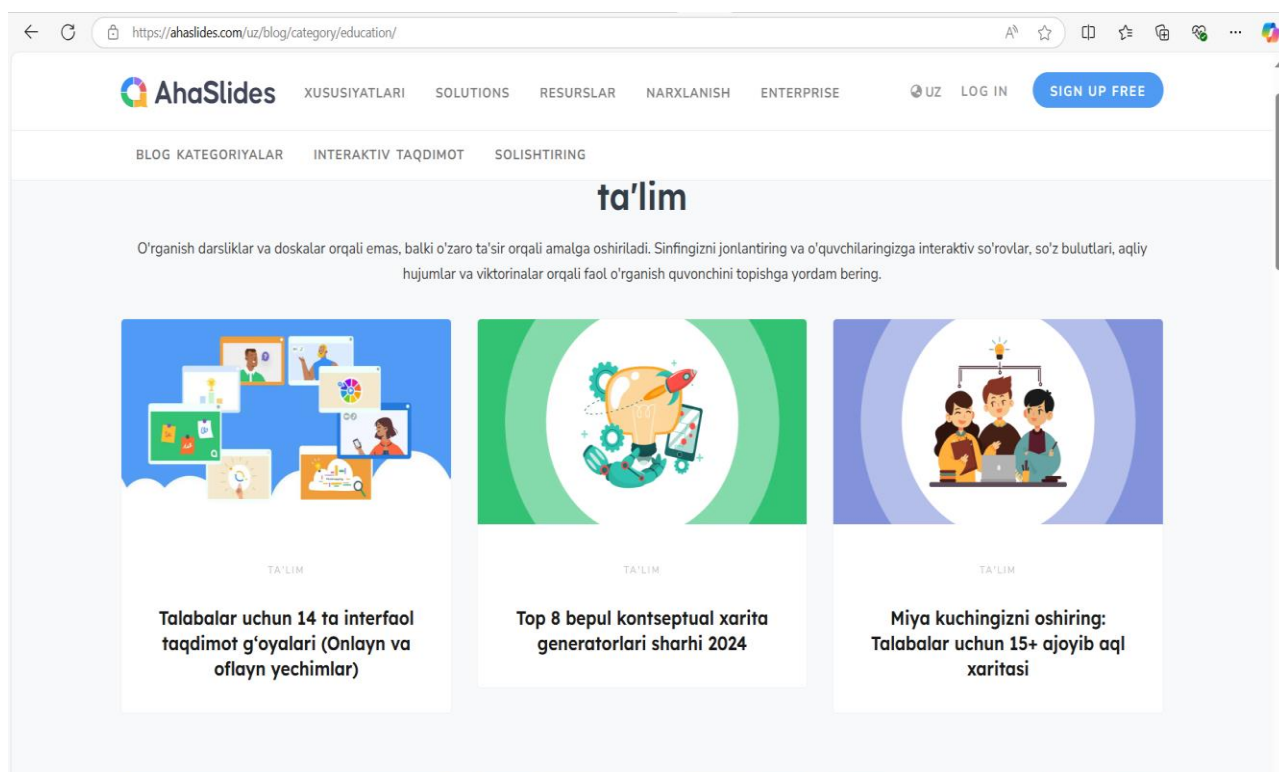
Ijtimoiy ta'lim nazariyasi | A dan Z gacha to'liq qo'llanma.

Aralashtirilgan ta'limning eng yaxshi namunalari | Bilimlarni o'zlashtirishning innovatsion usuli.

Ish joyida o'yinlashtirish | Ish kelajagi bo'yicha so'nggi tendentsiya | 2024 Oshkora.

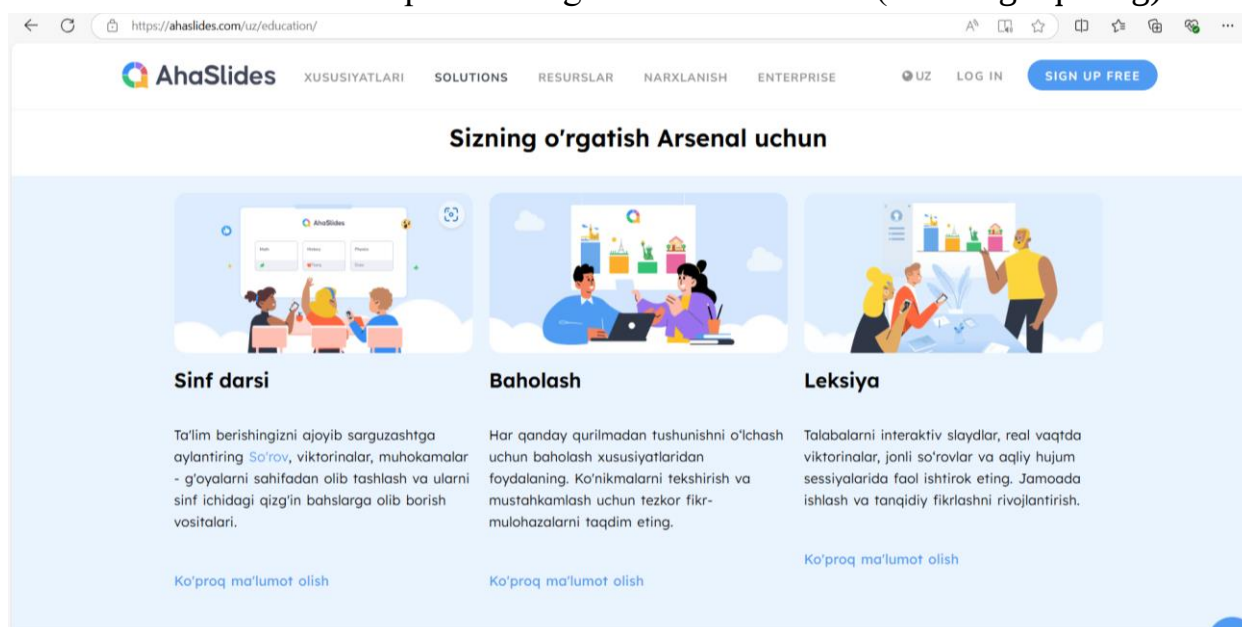
15+ eng yaxshi o'yinlashtirish o'quv platformalari | 2024 yangilanishlari.

Tengdoshlarni baholashning 8 ta eng yaxshi namunalari | 2024 yangilanishlari (4-rasmga qarang):

4-rasm. Talabalarga fanlar bo'yicha interaktiv kontentlar

Talabalarni interaktiv slaydlar, real vaqtda viktorinalar, jonli so'rovlar va aqliy hujum sessiyalarida faol ishtirokini o'qituvchilarga ta'minlab beradi (5-rasmga qarang):

5-rasm. O'qituvchilarga sinf darsi, baholash va ma'ruza uchun kontentlar

Zamonaviy sharoitda ta'lim tizimida webinar texnologiyalar tobora keng qo'llanilmoqda. Webinar texnologiyalar (angl. "webinar" – web-based seminar) – 1) web-texnologiyalari va an'anaviy ta'limning o'zaro birligi asosida tashkil etiladigan seminar; 2) Internet texnologiyalari va maxsus dasturlar qo'llanilgan holda talaba (tinglovchi)lar bilan interfaol.

Garchi “vebinar” tushunchasi shu ma’noni anglatga-da, biroq, ta’lim amaliyotida keng ma’noda qo‘llanilib, turli onlayn tadbirlar (seminar, konferensiya, bahs-munozara, uchrashuv, taqdimot, ayrim holatlarda trening, turli hodisalar bo‘yicha tarmoq translyatsiyalari (kompyuter yoki Internet tarmog‘ida namoyish etiladigan lavhalar) va ta’lim vositalarini anglatishga xizmat qiladi. Bu turdagi mashg‘ulotning dasturiy ta’minoti mutaxassislar tomonidan ta’minlanadi. Ayni vaqtda vebinar mashg‘ulotlar turli tijorat (Webinar.ru, Comdi, Mirapolis Virtual Room va b.) hamda erkin tarqatuvchi (OpenMeetings, OnWebinar va h.k.) serverlar yordamida tashkil etiladi [4].

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, Psixologiya ta’lim yo‘nalishlarida o‘qitiladigan fanlar orqali talabalarning mas’uliyat ko‘nikmalarini takomillashtirish imkoniyatlaridan unumli foydalaniladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Interaktiv taqdimotlar uchun 5-yildagi 2024 ta eng yaxshi veb-seminar platformalari. Interaktiv taqdimotlar uchun 5-yildagi 2024 ta eng yaxshi veb-seminar platformalari - AhaSlides

2. 23 полезных сайта для студентов-психологов. 23 полезных сайта для студентов-психологов * Советы экспертов ОЦ "DissHelp"

3. Российская платформа для проведения видеоконференций и вебинаров. Платформа для организации и проведения вебинаров | Virtual Room

4. Саидова Хулкар Хамидовна, Джалолова Дилафруз Фаттоховна. Вебинар технологиялар ва уларни таълим жараёнида қўллаш. ВЕБИНАР ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА УЛАРНИ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ҚЎЛЛАШ